

LABORATORIUM ELEKTROTECHNIKI I ELEKTRONIKI				
Grupa	Podgrupa	Numer ćwiczenia		4
Lp.	Nazwisko i imię	Ocena	Data wykonania ćwiczenia	
1.			Podpis prowadzącego zajęcia	
2.				
3.				
4.				
5.				
Temat	Wyznaczanie indukcyjności własnej i wzajemnej			

4.8. Badania laboratoryjne

Wykaz przyrządów

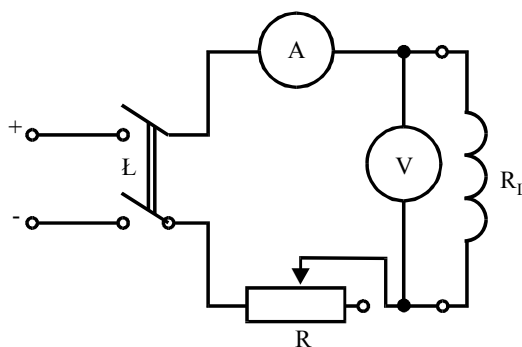
Oznaczenia	Nazwa i typ elementu	Dane techniczne	Nr fabr.	Uwagi
1	2	3	4	5

4.8.1. Wyznaczanie rezystancji pojedynczej cewki

Pomiary przeprowadza się dla jednej (wybranej) cewki w obwodzie połączonym zgodnie ze schematem z rys 4.9.

W celu wyznaczenia rezystancji cewki należy dokonać trzech pomiarów prądu i napięcia zmieniając prąd w obwodzie przez zmianę rezystancji R.

Uwaga ! Nie przekraczać dopuszczalnych prądów cewek

Rys 4.9. Schemat układu do pomiaru rezystancji cewki.

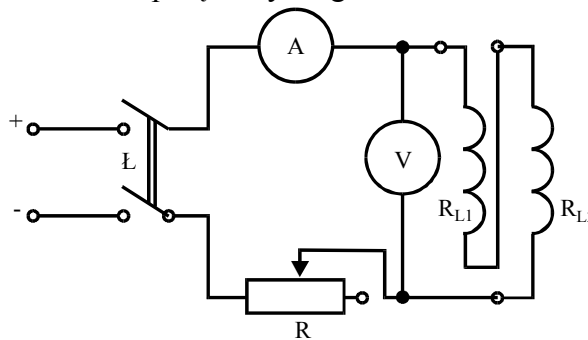
Tab. 4.1

L.p.	Pomiary		Obliczenia	
	Cewka ...			
	I	U	R_L	$R_{L\acute{s}r}$
	[A]	[V]	[Ω]	[Ω]
1.				
2.				
3.				

Dla każdego pomiaru należy obliczyć rezystancję cewki a następnie wyznaczyć jej wartość średnią.

4.8.2. Wyznaczanie rezystancji szeregowego połączenia cewek

Pomiary przeprowadza się w obwodzie połączonym zgodnie ze schematem z rys 4.10.

Rys.4.10. Schemat układu do wyznaczenia rezystancji połączenia szeregowego cewek.

W celu wyznaczenia rezystancji połączenia szeregowego cewek należy dokonać pomiarów prądu i napięcia dla trzech wartości prądu ustalonych rezystancją R.

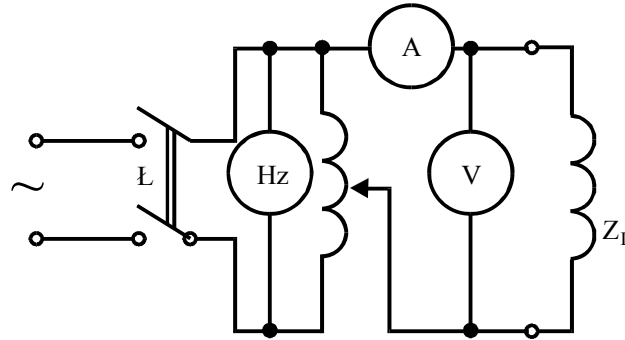
Tab. 4.2

L.p.	Pomiary		Obliczenia	
	Połączenie szeregowe cewek			
	I	U	R_S	$R_{S\acute{s}r}$
	[A]	[V]	[Ω]	[Ω]
1.				
2.				
3.				

Dla każdego pomiaru należy obliczyć rezystancję szeregowego połączenia cewek a następnie wyznaczyć jej wartość średnią.

4.8.3. Wyznaczanie indukcyjności własnej cewki

W celu wyznaczenia indukcyjności własnej cewki należy wyznaczyć moduł jej impedancji oraz wykorzystać wartość rezystancji wyznaczoną w p.4.8.1. Mierzona będzie wartość skuteczna prądu I i wartość skuteczna napięcia U . Pomiary przeprowadza się w obwodzie połączonym zgodnie ze schematem z rys 4.11 dla tej samej cewki, dla której wyznaczona była wartość rezystancji w punkcie 4.8.1. W celu wyznaczenia modułu impedancji cewki należy dokonać trzech pomiarów prądu i napięcia zmieniając napięcie zasilające autotransformatorem At .

Rys.4.11. Schemat układu do wyznaczania impedancji cewki.

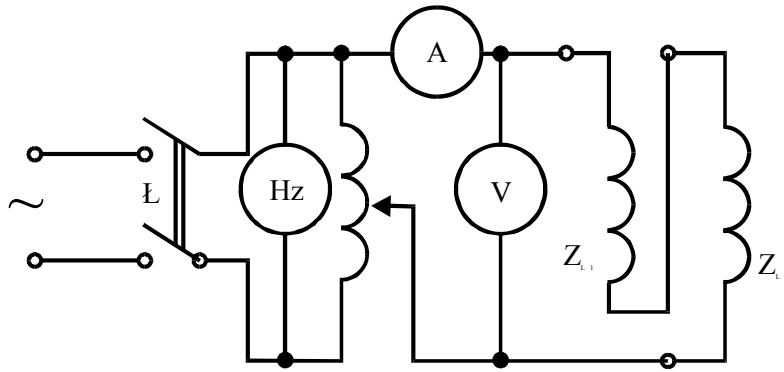
Tab.4.3

L.p.	Pomiary		Obliczenia			
	I	U	Z_L	X_L	L	L_{sr}
	[A]	[V]	[Ω]	[Ω]	[H]	[H]
Cewka ...						
1.						
2.						
3.						
Cewka ...						
1.						
2.						
3.						

Na podstawie wyników pomiarów dokonać obliczenia impedancji Z , reaktancji indukcyjnej X_L oraz indukcyjności cewki L i wartości średniej indukcyjności cewki L_{sr} .

4.8.4. Wyznaczanie indukcyjności wzajemnej metodą posobnego i przeciwsobnego połączenia cewek

W celu wyznaczenia indukcyjności wzajemnej należy wyznaczyć impedancję połączenia posobnego i przeciwsobnego cewek oraz wykorzystać wartość ich rezystancji przy połączeniu szeregowym wyznaczoną w p.4.8.2. Pomiary przeprowadza się w obwodzie połączonym zgodnie ze schematem z rys 4.12. W celu wyznaczenia modułu impedancji należy dokonać trzech pomiarów prądu i napięcia zmieniając napięcie zasilające autotransformatorem At . Następnie dokonać zamiany połączenia posobnego na przeciwsobne przez obrót cewki wewnętrznej o 180° (lub przez zamianę przewodów na zaciskach jednej z cewek) i powtórzyć pomiary.

Rys.4.12. Schemat układu do wyznaczenia impedancji połączenia posobnego i przeciwsobnego.

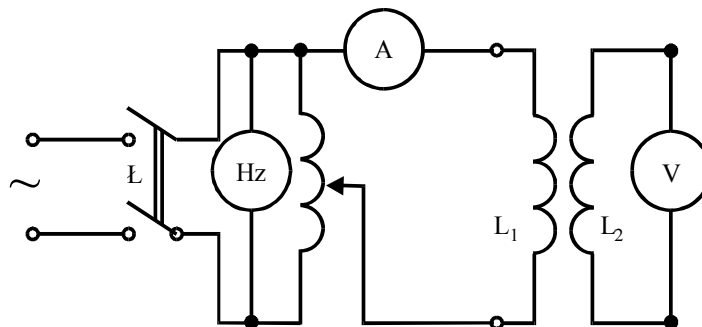
Tab.4.4

L.p.	Pomiary				Obliczenia							
	Posobny		Przeciwsobny		Z_{PP}	X_{PP}	L_{PP}	Z_{PR}	X_{PR}	L_{PR}	M	M_{sr}
	I	U	I	U								
[A]	[V]	[A]	[V]	[Ω]	[Ω]	[H]	[Ω]	[Ω]	[H]	[H]	[H]	
1.												
2.												
3.												

Dokonać obliczeń impedancji połączenia posobnego Z_{PP} , impedancji połączenia przeciwsobnego Z_{PR} , reaktancji połączenia posobnego X_{PP} , reaktancji połączenia przeciwsobnego X_{PR} , indukcyjności równoważnej połączenia posobnego L_{PP} , indukcyjności równoważnej połączenia przeciwsobnego L_{PR} oraz indukcyjności wzajemnej M i jej wartości średniej M_{sr} .

4.8.4. Wyznaczanie indukcyjności wzajemnej metodą pomiaru napięcia indukowanego

Pomiarów dokonuje się w układzie przedstawionym na rys.4.13. W celu wyznaczenia indukcyjności wzajemnej należy dokonać trzech pomiarów prądu i napięcia zmieniając napięcie zasilające autotransformatorem At.

Rys.4.13. Układ do wyznaczenia indukcyjności wzajemnej metodą pomiaru napięcia indukcji wzajemnej.

Tab.4.5

L.p.	Pomiary		Obliczenia	
	I_1	U_2	M	M_{sr}
	[A]	[U]	[H]	[H]
1.				
2.				
3.				

Na podstawie wyników pomiarów wyznaczyć indukcyjność wzajemną cewek M i obliczyć jej wartość średnią M_{sr} . Wyniki obliczeń umieścić w tabeli 4.4. Porównać otrzymane wartości indukcyjności z wynikami obliczeń z tabeli 4.4.

4.8.6. Wyznaczanie indukcyjności wzajemnej w zależności od położenia cewek względem siebie

Przeprowadzić pomiary napięcia indukowanego w cewce zewnętrznej w zależności od położenia kąowego zasilanej cewki wewnętrznej w układzie połączonym zgodnie z rys. 4.13. Pomiary przeprowadzić dla kątów w zakresie $0-90^\circ$.

Tab.4.6

α	Pomiary		Obliczenia
	I_1	U_2	M
	[A]	[V]	[H]
0			
10			
20			
30			
40			
50			
60			
70			
80			
90			

Obliczyć wartości indukcyjności wzajemnej. Wykonać wykres funkcji $M = f(\alpha)$.

Literatura

- [1]S. Bolkowski:Elektrotechnika teoretyczna, teoria obwodów elektrycznych, tom 1. WNT Warszawa 1998.
- [2]M. Krakowski: Elektrotechnika teoretyczna, obwody liniowe i nieliniowe, tom 1. PWN Warszawa 1983.
- [3]Z. Włodarczyk: Elektrotechnika cz. II, Skrypt WAT, Warszawa 1980.